Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-02-26

HSN 2018-0202

Handläggare:
Andreas Falk

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2018-04-10

Svar på skrivelse från Vänsterpartiet om vård för personer som är svårt traumatiserade till följd av sexuella övergrepp såsom incest

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden ställer Vänsterpartiet ett antal frågor om vilken vård Stockholms läns landsting erbjuder för personer som är svårt traumatiserade till följd av sexuella övergrepp såsom incest.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2018-02-26
Skrivelse från Vänsterpartiet

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Vänsterpartiet vill ha svar på följande frågor:

1. Vilken specifik enhet inom landstinget tar emot patienter med svåra trauman till följd av sexuella övergrepp såsom incest?

2. Hur ser landstingets kompetens inom detta område ut?

3. Hur många patienter med denna typ av trauman kan tas emot på de enheter inom landstinget som ska tillhandahålla denna vård?

4. Har förvaltningen tillräcklig kunskap om vilket vårdbehov denna patientgrupp har?

De personer som kommer behöva vård och stöd till följd av sexuella trauman kommer erbjudas vård inom ramen för landstingets ordinarie vårdutbud. Länets husläkarmottagningar ger psykosociala insatser vid lindrig till måttlig psykisk ohälsa samt krisstöd. Patienter som är i behov av

vård som kräver sjukhusens eller andra specialisters resurser eller kompetens kommer att remitteras till lämplig verksamhet inom psykiatrin.

Patienter har också möjlighet att själva söka vård på specialistnivå. För akuta psykiatriska problem finns jourverksamheter samt den länsgemensamma länsakutmottagningen vid S:t Görans sjukhus som har öppet dygnet runt.

Inom Stockholms läns landsting är traumarelaterade syndrom högt prioriterat. Det finns hög kompetens inom flera verksamheter och tillgängligheten är bra genom att dessa patienter erbjuds snabb vård. Det gäller även i de fall då tillståndet bedöms så akut att heldygnsvård behövs. Det betyder att man som patient får en första vårdkontakt inom två till tre veckor i icke akuta fall och att man ska få hjälp samma dag vid mer akuta tillstånd.

Traumabehandling där behandling av sexuella trauman är en del ingår alltså som en del av specialistpsykiatrins uppdrag. Flera vårdgivare inom specialistpsykiatrin har speciella enheter som arbetar med traumabehandling. Bedömningen är därför att vården kommer kunna erbjudas med bibehållen kvalitet och patientsäkerhet.

Inom Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) erbjuds för traumasyndrom traumafokuserad kognitiv beteendeterapi (KBT), psykopedagogiska insatser och psykosociala stödinsatser på öppenvårdsmottagningarna. I behandlingsutbudet finns också annan individuell psykologisk behandling som till exempel Prolonged Exposure Therapy, CPT, EMDR samt psykodynamisk psykoterapi. Även behandling i grupp erbjuds, fysioterapeutiska insatser samt farmakologisk behandling.

Capio Maria erbjuder en manualbaserad behandling av trauma och beroende med behandlingsmetoden COPE. COPE bygger på evidensbaserad behandling för båda tillstånden.

WeMind erbjuder medicinering och KBT. Den KBT behandling som ges är den som WeMinds vetenskapliga råd bedömt har starkast evidens gällande trauma. Detta är också i linje med Stockholm läns landstings regionala vårdprogram för ångestsyndrom.

Järvapsykiatrin har tillgång cirka 20 psykologer och psykoterapeuter som kan bedriva traumafokuserad psykoterapi i verksamheten. De erbjuder KBT

enskilt och i grupp, farmakologisk behandling, sjukgymnastik, fokuserade stödsamtal samt fysisk aktivitet på recept.

Beroendecentrum Stockholm har sedan våren 2017 gjort en ordentlig kvalitetshöjning inom hela Beroendecentrum för att identifiera patienter med trauma. Den behandling som i första hand erbjuds är COPE och Beroendecentrum har under 2017 utbildat flertalet psykologer i denna evidensbaserade behandlingsmetod. Patienterna får alltid parallell behandling för sitt beroende och trauma.

Framtagande av ett regionalt vårdprogram för posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) pågår för närvarande. Vårdprogrammet beräknas bli klart våren 2018. Det kommer bidra till ett förbättrat underlag för planering av insatser, resurser och kompetenshöjning

Behandling av PTSD förutsätter psykoterapeutisk kompetens. Evidensbaserade metoder är i första hand den KBT-baserade behandlingen ”prolonged exposure” (PE). Legitimerade psykoterapeuter har avancerad psykoterapeutisk kompetens efter en treårig halvfartsutbildning som förutsätter en grundprofession som till exempel psykolog, socionom, sjuksköterska eller läkare.

För psykologer ingår grundläggande psykoterapiutbildning i grundutbildningen. Andra professioner som till exempel socionomer, sjuksköterskor, barnmorskor och läkare kan ha grundläggande psykoterapiutbildning (vanligen halvfartsutbildning 1,5 år) som en tilläggsutbildning och med kompletterande, specifik utbildning i PE ha rätt kompetens för att ge sådan behandling.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Stockholms läns landsting
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN 2018-01-30

Vänsterpartiet

Skrivelse av Vänsterpartiet om vård för personer som är svårt traumatiserade till följd av sexuella övergrepp såsom incest

Vi har i en tidigare skrivelse ställt frågor till förvaltningen om vården för personer som är traumatiserade till följd av sexuella övergrepp. Vi vill nu ställa kompletterande frågor specifikt kring vården för de personer som bär på den svåraste sortens trauman till följd av grova övergrepp såsom incest.

Alla former av sexuella övergrepp kan sätta spår i form av trauman hos de personer som utsätts. Graden av traumatisering kan dock skilja sig åt beroende på om övergreppen skett vid ett enstaka tillfälle eller upprepade gånger över tid, samt om de utförs av för offret okända gärningsmän eller av närstående. De aktörer vi har träffat och som arbetar med sexuellt traumatiserade vittnar om att personer som utsatts för incest och andra sexuella övergrepp av närstående i barndomen löper speciellt stor risk att drabbas av svåra trauman.

När vi träffade Rise (Riksföreningen stödcentrum mot incest och andra sexuella övergrepp i barndomen) berättade de för oss att deras medlemmar ofta har sökt hjälp upprepade gånger inom vården för olika typer av ohälsa utan att vårdpersonal lyckas utröna vad den bakomliggande orsaken till deras problem är. Incest är ett tabubelagt ämne som är svårt att prata öppet om och det är därför viktigt att vårdpersonal lär sig att fånga upp signaler från patienter på att något inte står rätt till och att ställa rätt frågor. Enligt Rise har vårdpersonal generellt bristfälliga kunskaper om detta.

Även de personer som vågar ta steget att berätta om vad de blivit utsatta för far enligt Rise illa inom vården. De tvingas upprepa sin historia om och om igen, vilket innebär en enorm påfrestning för dessa oerhört känsliga patienter. Rise menar att sexuella övergrepp bör erkännas som en skada som kräver specialistbehandling.

Med anledning av ovanstående vill Vänsterpartiet ha svar på följande frågor:

1. Vilken specifik enhet inom landstinget tar emot patienter med svåra trauman till följd av sexuella övergrepp såsom incest?

2. Hur ser landstingets kompetens inom detta område ut?

3. Hur många patienter med denna typ av trauman kan tas emot de enheter inom landstinget som ska tillhandahålla denna vård?

4. Har förvaltningen tillräcklig kunskap om vilket vårdbehov denna patientgrupp har?